

УДК 336.71:339.72

Бичкова Н. В.
Ломачинська І. А.
Мумладзе А. О.

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

РОЛЬ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ У ФІНАНСІАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

У статті розглянуто окремі аспекти впливу фінансіалізації на економічний розвиток України. Проаналізована динаміка показників фінансового розвитку національної економіки. Визначена роль експансії іноземного банківського капіталу у виникненні дисбалансу руху фінансових ресурсів в економіці. На основі регресійного аналізу виявлені причини та наслідки зазначеної тенденції. Обґрунтовані умови позитивного впливу фінансіалізації на економічний розвиток в Україні в майбутньому.

Ключові слова: фінансіалізація, банківська система, валові внутрішні інвестиції, кредитування, експансія іноземного капіталу.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими або практичними завданнями. За останню чверть століття фінансові ринки стрімко зайняли провідне місце в повсякденній діяльності домогосподарств, підприємств та держав. Двома основними факторами, що цьому сприяли, стали збільшення обсягів кредитування і стрімке зростання коштів, що направляються в сферу управління активами. Науковці зазначають, що хоча у домогосподарств і з'явилося більше можливостей для накопичення коштів, а в компаній – більш диверсифіковані джерела фінансування, проте додана вартість від діяльності з управління активами виявилася примарною. Багато в чому вона була пов'язана з «розбуханням» інвестиційних портфелів для отримання додаткових комісійних винагород, в той час як більш активне використання позикового капіталу зумовило крихкість всієї фінансової системи та призвело до тяжких соціально-економічних витрат через банкрутства переважаних кредитами домогосподарств у 2008 р.

Світова фінансова криза, що почалась з іпотечної кризи в США, банкрутств провідних американських інвестиційних банків та дестабілізувала майже всі фінансові системи країн світу зумовила активізацію дискусій щодо суперечливості наслідків домінування фінансової детермінанти у процесах ринкового ціноутворення. Зазначене явище отримало назву «фінансіалізації» та актуалізувало нову сферу наукових та практично-орієнтованих досліджень.

У загальному сенсі під фінансіалізацією розуміють стрімкий розвиток та домінування фінансового сектору у створенні вартості ВВП, розвиток фінансових інститутів, збільшення асортименту інноваційних фінансових інструментів та підвищення їх ролі в економіці. Американський економіст Г. Кріппнер визначила фінансіалізацію як «спосіб накопичення, в якому прибуток все більше створюється через фінансові канали, ніж через торгівлю чи виробництво товарів» [1]. Дж. Епштейн, автор фундаментальної роботи «Фінансіалізація та світова економіка», розглядає даний процес як «підвищення значення акціонерної вартості «як головної цінності корпоративного управління», зростаюче домінування фінансової системи, побудованої на ринку капіталу, над фінансовою системою, що побудована на власному капіталі банків» [2]. Проте гіпертрофія мети функціонування фінансових та нефінансових корпорацій щодо максимізації ринкової вартості компанії та підвищення добробуту її акціонерів в умовах стагнації світової економіки, уповільнення темпів еконо-

мічного зростання змушує менеджмент шукати швидкі шляхи отримання додаткових прибутків, зокрема, здійснюючи фінансові операції без належної оцінки ризику. А фінансові корпорації, від ліквідності яких залежить добробут населення та можливості фінансування виробничого сектору, стають першими реципієнтами кризових явищ в економіці.

У цілому більшість науковців погоджуються з тим, що фінансіалізація є об'єктивним історичним процесом, зумовленим глобалізаційними тенденціями розвитку світової економіки та покликана стати локомотивом економічної активності. Так, Я. Міркін наголошує, що в країнах, де відбулось так зване «економічне диво» (Японія, Німеччина (1950-1960 рр.), Південна Корея, Малайзія, Сінгапур, Гонконг (1960-1990 рр.), Китай (1980-2010 рр.) й ін.) особливістю розвитку фінансових систем була саме швидка фінансіалізація економіки [3, с. 22]. При цьому основними інструментами та механізмами стимулювання економічного розвитку та модернізації стали суттєве зростання рівня монетизації та насиченості економіки кредитними ресурсами, збільшення норми збереження, нормалізація рівня позикового відсотку, контролювання рівня інфляції, послаблення національної валюти відносно долара США, суттєве зниження податкового навантаження та державних витрат.

Аналіз останніх публікацій. Світовий досвід вивчення зв'язків між фінансіалізацією та економічним зростанням для країн різних за рівнем розвитку у різні періоди часу свідчить, що загалом наявним є прямий зв'язок між індикаторами розвитку фінансового ринку та соціально-економічним зростання [4-7]. Утім окремі дослідники відзначають, що існують особливі умови, за яких рівень фінансового розвитку буде позитивно впливати на розвиток реальної економіки. Зокрема, М. Тіель довів, що у забезпеченні економічного зростання високо розвинутих країн важливе значення має розвиток саме фондових ринків [9]. П. Руссо та П. Вахтель виявили, що в країнах з високим рівнем інфляції розвиток фінансового ринку не стимулює активізацію економічного зростання [10]. Ф. Ріоха та Н. Валев також довели, що зв'язки між фінансіалізацією та економічним зростанням є неоднозначними для країн з низьким рівнем розвитку [11].

Щодо досліджень наслідків фінансіалізації в Україні, можна узагальнити наступне. Результати ґрунтовного дослідження М. Корнеєва засвідчили, що виникнення дисбалансу руху фінансових ресурсів внаслідок фінансіалізації не сприяє роз-

витку інвестиційної активності в Україні, а лише посилює фінансові диспропорції шляхом спрямування прямих іноземних інвестицій у фінансовий сектор [12, с. 404]. С. Науменкова та С. Міщенко на основі факторного аналізу показників фінансової глибини економіки України, інвестиційної активності та продуктивності праці дійшли висновку, що посилення банкоцентричності фінансового сектору є стримуючим чинником для підвищення рівня віддачі фінансових ресурсів в національній економіці [13, с. 17]. Проте, підвищення фінансової глибини економіки за умови удосконалення структури фінансового сектору та активізації використання каналів трансмісійного механізму, що контролюються центральним банком, є ключовим напрямом стимулюючого впливу грошового обігу на економічне зростання [13, с. 19].

Мета статті. Отже, враховуючи неоднозначність та складність оцінки впливу фінансiалiзацiї на економіку країн у світовому та національному вимірі, а також те, що фінансова система України є банкоорієнтованою, актуальним є аналіз ролі банківського сегменту у розвитку національної економіки України в умовах її фінансiалiзацiї, що й визначимо в якості мети даного дослідження.

Виклад основного матеріалу. Дослідження ролі та впливу фінансiалiзацiї на економічний розви-

ток держави тісно пов'язане із оцінкою фінансової глибини економіки, яку ідентифікують як рівень насиченості економіки грошима і фінансовими інструментами, зростання внутрішнього грошового попиту більшими темпами, ніж пропозиції грошей. Основними індикаторами оцінки фінансової глибини є «М2/ВВП», «фінансові активи/ВВП», «ринкова капіталізація лістингових компаній/ВВП» тощо.

На основі даних [14-15] проаналізуємо динаміку показників (М2)/ВВП, %, «валові внутрішні інвестиції/ВВП, %» в Україні за період 2002-2014 рр. Так, рівень монетизації економіки країни зріс майже в 3 рази та станом на кінець 2014 р. становив майже 61% ВВП, при цьому частка валових внутрішніх інвестицій в ВВП знизилася майже в 1,5 рази та становила 14,1% (див. табл. 1).

Світовий досвід оцінки фінансiалiзацiї економіки свідчить, що при суттєвому зростанні фінансової глибини відбувається суттєве підвищення інвестиційної активності. Оцінюючи динаміку внутрішнього кредиту в Україні за період 2002-2014 рр. (див. табл. 2), можна звернути увагу на те, що до прояву негативних наслідків політико-економічної кризи 2014 р. відбувалося збільшення капіталізації банківської системи України, зростання обсягів кредитування, зниження ставки від-

Таблиця 1

Динаміка фінансового розвитку в Україні

рік	М2/ВВП, %	Валові внутрішні інвестиції/ВВП, %	Капітал КБ, млн. грн.	Статутний капітал КБ/ВВП, %	Частка іноземного капіталу в статутному капіталі КБ, %
2002	28,48	20,15	9981	2,66	13,70
2003	34,20	21,97	12882	2,93	11,30
2004	35,10	21,13	18421	3,26	9,60
2005	42,23	22,58	25451	3,53	19,50
2006	45,91	24,76	42566	4,65	27,60
2007	52,09	26,65	69 578	5,71	35,00
2008	51,73	27,94	119 263	8,32	36,70
2009	51,19	17,06	115 175	12,59	35,80
2010	55,30	19,56	137 725	13,51	40,60
2011	52,45	22,44	155 487	13,22	41,90
2012	54,90	21,72	169 320	12,47	39,50
2013	61,85	17,90	192 599	12,64	34,00
2014	60,98	14,08	148 023	11,50	32,50

Розраховано авторами на основі даних [14-15]

Таблиця 2

Динаміка банківського кредитування в Україні

Рік	Кредити, надані в економіку, млн. грн	Питома вага кредитів нефінансовим корпораціям, %	Питома вага кредитів домогосподарствам, %	Питома вага кредитів в національній валюті, %	Приріст кредитів суб'єктів господарювання, %	Приріст споживчого кредитування, %	Приріст кредитування нефінансових корпорацій, %	Процентні ставки в економіку в цілому, в нац. валюті, %
2002	67290,0	91,3	8,7	41,9	50,2	170,4	50,5	20,8
2003	87719,0	85,3	14,7	41,7	60,3	63,1	24,7	17,9
2004	141737,0	81,6	18,4	42,2	30,2	121,1	48,2	17,3
2005	242512,7	74,8	25,2	44,8	61,5	130,0	51,3	16,1
2006	420862,3	66,2	33,8	43,1	71,1	95,6	62,3	15,1
2007	724154,7	61,9	38,1	42,0	73,6	74,9	70,3	13,9
2008	703463,3	61,3	38,7	51,6	72,1	-14,0	4,2	17,2
2009	710499,0	65,7	34,3	41,2	-2,1	-13,1	8,4	21,0
2010	776768,8	70,5	29,5	37,9	1,4	-4,0	14,9	14,9
2011	793054,3	74,1	25,9	35,8	9,2	-6,8	5,2	14,7
2012	885431,9	76,3	23,7	35,1	1,7	3,1	14,3	17,3
2013	990055,9	78,1	21,9	34,4	11,6	9,1	12,6	15,2
2014	1006358,0	78,7	21,3	47,0	11,6	-15,2	3,1	16,7

Розраховано авторами на основі даних [14-15]

сотка за наданими кредитами в економіку, проте бажаного підвищення темпів інвестиційної активності в реальному секторі економіки не відбулося. На нашу думку, суттєву роль у поглибленні диспропорцій руху фінансових ресурсів в економіці відіграла експансія іноземного банківського капіталу. Так, за період з 2002-2011 рр. частка іноземного капіталу у статутного капіталу банків України зросла з 13,7% до 41,9% (табл. 1).

Дослідженню позитивних та негативних наслідків експансії іноземного банківського капіталу присвячено чимало публікації, звітів та оглядів. Узагальнюючи основні висновки в контексті даної роботи, зазначимо наступне. Прихід іноземних інвесторів у банківську сферу зумовив активізацію процесів техніко-технологічного оновлення та запровадження новітніх технологій банківської діяльності, нових методів ведення банківської справи, використання світового досвіду фінансового менеджменту в даному сегменті, проте у докризовий період збільшення обсягів кредитних ресурсів банківської системи було спрямовано на збільшення у рази обсягів споживчого кредитування, спричинене прагненням банків отримувати швидкі прибутки.

Середній темп приросту споживчого кредитування на протязі 2002-2007 рр. в середньому становив 109%, при цьому середній темп приросту кредитування суб'єктів господарювання юридичних осіб – 51% (табл. 2). Слід звернути увагу на те, що темпи приросту кредитів, виданих в іноземній валюті, демонстрували випереджаючу динаміку у порівнянні із темпами приросту кредитів, виданих у національній валюті, сягнувши максимуму на кінець 2008 р. – 45%.

В умовах поширення глобальної фінансової кризи станом на кінець 2008 р. обсяг споживчого кредитування зменшився майже на 40 млн грн. у порівнянні із 2007 р., проте обсяги кредитування підприємств не зменшилися. Однак внаслідок суттєвого здешевлення національної валюти, посилення інфляції, падіння попиту на світових ринках така переорієнтація кредитування не активізувала інвестиційну діяльність у реальному секторі економіки.

Оскільки основною причиною експансії іноземного капіталу в Україні було прагнення банків отримувати значні прибутки від роздрібного кредитування, а в умовах кризи населення виявилось неплатоспроможним, іноземні банки почали поступово зменшувати свою присутність в національній банківській системі. З 2009 р. з України пішло 17 банків з іноземним капіталом. Першим роздрібним бізнесом припинив займатися нідерландський ІНГ Банк Україна, який працював у країні ще з 1998 р. Згодом відмовилися від обслуговування населення «Хоум Кредит Банк», Swedbank, а далі з українського ринку пішли Societe Generale, Volksbank, Commerzbank, SEB, Erste Bank, Bank of Georgia, Dresdner Bank, Bayerische Landesbank, HSBC і Рекао. Зауважимо, що європейські банки пішли не тільки методом продажу, а й в тому числі шляхом скорочення або закриття ризикованих ринкових позицій. Причинами втечі європейських банків було уповільнення економічного зростання, негативний вплив тіньової економіки та політичні ризики, а також нові перспективи для інвестицій в інших регіонах світу.

Якщо материнські структури на початок 2009 р. вклали в свої українські дочірні підрозділи близько 50-40 млрд євро, то на 2014 р. цих коштів лишилося не більше 5-10 млрд. [16]. За розра-

хунками Bank of International Settlements (BIS), у 2014 р. Україна була лідером з відтоку банківського капіталу в регіоні Центральної, Східної та Південно-Східної Європи (CESEE). Чинниками даної тенденції були не тільки економічний спад, девальвація та військові конфлікти, а й те, що значна частина капіталу повернулася до ЄС через підвищення вимог European Banking Authority (EBA). Загалом європейські та американські банки скоротили присутність у всіх країнах CESEE, крім Туреччини, їх активи в цих країнах зменшилися на 110,4 млрд дол. США [17].

З жовтня 2013 р. банки Єврозони, які складають лівову частку іноземців на ринках CESEE, повинні були привести свої баланси у відповідність до вимог EBA про достатність капіталу CET1 не нижче 8%. Результати чергових стрес-тестів у 2014 р. виявилися невтішними: 24 з 123 банків не пройшли тест. У контексті цього регулятор зобов'язав їх до кінця липня 2015 р. привести свої фінанси в порядок під загрозою закриття, що змусило більшість банківських груп ще до початку стрес-тестів розпродавати активи і згортати інвестиції та кредитування за межами ЄС (і не тільки в CESEE).

Враховуючи такі тенденції, в серпні 2015 р. НБУ максимально спростив процедуру доступу до купівлі українських банків прозорим, якісним іноземним компаніям. Зокрема, іноземні фонди прямого інвестування та публічні іноземні компанії можуть придбати участь у комерційному банку за спрощеною процедурою: тепер регулятор не перевіряє достатність власних коштів у публічних компаній, до яких віднесено іноземні акціонерні товариства, акції якого торгуються на біржах ЄС та інших країн, якщо сукупна капіталізація цінних паперів у лістингу біржі перевищує 100 млрд дол. США. Таких бірж у світі налічується близько 50-ти. Серед них Нью-Йоркська фондова біржа, NASDAQ, Токійська фондова біржа, Гонконгська фондова біржа, Шанхайська фондова біржа. Проте вимога щодо сукупної капіталізації компаній не поширюється на біржі, які створені за законодавством держави-члена ЄС.

З метою уточнення висновків щодо впливу фінансiалiзацiї через експансiю iноземного банкiвського капiталу на динамiку економiчного розвитку в Україні проаналiзуємо залежнiсть мiж валовими внутрiшнiми iнвестицiями та темпами приросту/зменшення кредитування домогосподарств, суб'єктiв господарювання нефiнансового сектору та обсягу iноземного банкiвського капiталу за перiод 2002-2014 рр. Для цього формалiзуємо економетричну модель наступного вигляду:

$$\ln \text{GrossCF}_t = \alpha + \beta_1 \text{GrowthPrivC}_t + \beta_2 \text{GrowthPubC}_t + \beta_3 \text{ForeignCap}_t, \quad (1)$$

де $\ln \text{GrossCF}$ (*Gross Capital Formation*) – натуральний логарифм валових внутрішніх інвестицій, од.; GrowthPrivC (*Growth Private Claims*) – темп приросту/зменшення обсягу кредитів, наданих домогосподарствам, од.; GrowthPubC (*Growth Public Claims*) – темп приросту/зменшення обсягу кредитів, наданих юридичним особам, од.; ForeignCap (*Foreign Capital*) – питома вага іноземного капіталу у загальному обсягу капіталу банківської системи України, %; α – вільний член, який відображає вплив пропущених змінних або змінних, які не включенні в спостереження; $\beta_1, \beta_2, \beta_3$ – невідомі коефіцієнти моделі; t – часова змінна; ε_t – стандартна помилка.

Логарифмізація залежної змінної здійснена з метою підвищення нормальності розподілення

Таблиця 3

Дескриптивна статистика змінних моделі

Змінна	Мінімум	Максимум	Середнє	Медіана	Стандартне відхилення
Growth Private Claims	-0,15	1,70	0,47	0,09	0,65
Growth Public Claims	0,03	0,70	0,28	0,15	0,24
Foreign Capital	6,07	46,31	25,94	25,37	14,80

Розраховано авторами на основі даних [14-15]

Таблиця 4

Коефіцієнти моделі (1) та їх статистичні оцінки

	Коефіцієнт	Ст. помилка	t-стат.	P-значен.	VIF*
const	25,1515	0,414	60,66	<0,000***	-
GrowthPrivC	-0,808	0,345	-2,340	0,043**	7,07
GrowthPubC	1,375	0,666	2,063	0,069*	3,68
ForeignCap	0,022	0,011	1,985	0,0784*	3,94
R-квадрат = 0,84		Стат. Дарбина-Вотсона = 1,97			
F(3, 9) = 16,06					

VIF-коефіцієнт інфляційності факторів (variance inflation factor)

залишків та мінімізації стандартних помилок моделі з даними, що вимірюються в різних одиницях.

Дескриптивна статистика змінних моделі представлена у табл. 3.

На основі застосування 1МНК отримані наступні оцінки коефіцієнтів регресії (табл. 4).

Результати та статистичні показники коефіцієнтів свідчать про достатній рівень якості отриманих оцінок. Оцінка мультиколінеарності є прийнятною. Отримані оцінки можна вважати достовірними.

Отже, за інших рівних умов можна стверджувати, що на динаміку валових внутрішніх інвестицій в Україні позитивний вплив здійснює збільшення темпів приросту обсягів кредитування суб'єктів господарювання за рахунок зростання частки іноземного капіталу у вітчизняній банківській системі, проте збільшення темпів приросту споживчого кредитування негативно позначається на інвестиційній активності в країні. Це дозволяє визначити наступні окремі умови позитивного впливу фінансiалiзацiї на економiчний розвиток в Україні, а саме: по-перше, збільшення капіталізації банківської системи за рахунок створення сприятливих умов експансії іноземного капіталу; по-друге, контроль за дотриманням банками пропорцій щодо випереджаючої динаміки зростання обсягів кредитування підприємств проти споживчого кредитування; по-третє, обмеження обсягів кредитування в іноземній валюті та системна діяльність регуляторів щодо дедоларизації економіки з метою зниження валютних ризиків

та підвищення стабільності національної валюти; по-четверте, підвищення довіри до національної банківської системи.

Висновки. Таким чином, можна зазначити, що в умовах фінансової глобалізації лібералізація руху капіталу в Україні не сприяла реалізації основної мети даної стратегії розвитку банківського ринку України – появи джерел довгострокового фінансування капіталомістких проектів у реальному секторі економіки, оскільки пріоритетним інтересом банків до 2008 р. було споживче кредитування та отримання швидких надприбутків. Після глобальних фінансових потрясінь в реальному секторі економіки обсяги кредитування хоча й не зменшились, як це спостерігалось у секторі споживчого кредитування, проте темпи суттєво уповільнилися.

Загалом приплив іноземного капіталу можна розглядати як важливий чинник для розвитку банківського сектору України та її інтеграції у світове співтовариство, що дозволить підвищити капіталізацію банківської системи, збільшити інвестиції в реальний сектор української економіки, підсилити конкуренцію серед банків, поліпшити інвестиційний клімат в країні, скоротити відтік капіталу за кордон тощо. Проте важливим є не тільки впровадження нових механізмів стрес-тестування банків та посилення регуляторного впливу НБУ, але й розробка нормативних вимог, системи стимулюючих чинників щодо оптимізації структури кредитного портфелю банків з їх перорієнтацією на фінансування реального сектору економіки.

Список літератури:

1. Krippner, G.R. The Financialization of the American Economy. / G.R. Krippner. // Socio-Economic Review. – 2005. – Vol. 3, № 2. – Pp. 173-208.
2. Epstein, G. Financialization and the World Economy / G. Epstein. – Edward Elgar Publishing, 2005. – 440 p.
3. Финансовые стратегии модернизации экономики: мировая практика / под ред. Я. М. Миркина. – М. : Магистр, 2014. – 496 с.
4. King, R. G. Finance and Growth: Schumpeter Might Be Right / R. King, R. Levine // Quarterly Journal of Economics. – 1993. – № 108. – P. 717-738.
5. Levine, R. Stock Markets, Banks, and Economic Growth / R. Levine, S. Zervos // American Economic Review. – 1998. – № 88. – P. 537-558.
6. Beck, T. A New Database on Financial Development and Structure / T. Beck, A. Demirgüç-Kunt, R. Levine // World Bank Economic Review. – 2000. – № 14. – P. 597-605.
7. Khan, M. S. Financial Development and Economic Growth: An Overview / Mohsin S. Khan, Abdelhak S. Senhadji // International Monetary Fund. – Working Paper 00/209 – 2000. – 23 p.
8. Caporale, G. M. Financial Development and Economic Growth: Evidence from Ten New EU Members / Guglielmo Maria Caporale, Christophe Rault, Robert Sova, Anamaria Sova // Economics and Finance Working Paper Series. – Working Paper 09-37 – 2009. – 39 p.

9. Thiel, M. Finance and economic growth – a review of theory and the available evidence / Michael Thiel // Directorate General for Economic and Financial Affairs, European Economy. Economic Paper. – 2001. – №158. – 50 p.
10. Rousseau, P. Inflation thresholds and the finance-growth nexus / Peter L. Rousseau, Paul Wachtel // Journal of International Money and Finance. – 2002. – № 21 (6). – P. 777–793.
11. Rioja, F. Does one size fit all? : a reexamination of the finance and growth relationship / Felix Rioja, Neven Valev // Journal of Development Economics. – 2004. – № 74. – P. 429–447.
12. Корнєєв, М. В. Методологічні засади оцінювання та регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в економіці України: дис. ... доктора екон. наук : 08.00.08./ М. В. Корнєєв. – Суми, 2015. – 503 с.
13. Науменкова, С. В. Влияние устойчивости денежного обращения на экономический рост. / С. В. Науменкова, С. В. Мищенко. // Известия Санкт-Петербургского университета экономики и финансов. – 2013. – том 1. – С. 14-23.
14. IMF International Financial Statistics, 1948-2015. // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.imf.org/en/Data>
15. Статистика НБУ. // Електронний ресурс. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=65162&cat_id=36674
16. Кочетков В. М. Діяльність банків з іноземним капіталом в Україні. // В. М. Кочетков, Т. А. Мостиський. // Ефективна економіка. – 2014. – № 5. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2979>
17. International banking and financial market developments. // BIS Quarterly Review. – June 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bis.org/publ/qrtpdf/r_qt1506.pdf

Бычкова Н. В., Ломачинская И. А., Мумладзе А. А.

Одесский национальный университет имени И. И. Мечникова

РОЛЬ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ В ФИНАНСИАЛИЗАЦИИ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ УКРАИНЫ

Резюме

В статье рассмотрены отдельные аспекты влияния финансовализации на экономическое развитие Украины. Проанализирована динамика показателей финансового развития национальной экономики. Определена роль экспансии иностранного банковского капитала в возникновении дисбаланса движения финансовых ресурсов в экономике. На основе регрессионного анализа выявлены причины и последствия указанной тенденции. Обоснованы условия положительного влияния финансовализации на экономическое развитие в Украине в будущем.

Ключевые слова: финансовализация, банковская система, валовые внутренние инвестиции, кредитование, экспансия иностранного капитала.

Bychkova N. V., Lomachynska I. A., Mumladze A. O.

Odesa I. I. Mechnikov National University

ROLE OF THE BANKING SYSTEM IN FINANCIALIZATION ECONOMIC DEVELOPMENT OF UKRAINE

Summary

The article considers some aspects of financialisation impact on economic development of Ukraine. The dynamics of indicators of financial development of the national economy is analyzed. The role of foreign banking capital expansion in the emergence of imbalances movement of financial resources in the economy is defined. Based on regression analysis the causes and consequences of that trend are identified. Conditions of financialisation positive impact on economic development in Ukraine in the future are justified.

Keywords: financialisation, banking, gross capital formation, credit, expansion of foreign capital.

УДК 336.1:352

Волохова І. С.

Одеський національний економічний університет

ПРІОРИТЕТИ ТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ (НА ПРИКЛАДІ СФЕРИ ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ)

Досліджено теоретичні питання тарифного регулювання природних монополій, що надають суспільні блага населенню та юридичним особам. На прикладі сфери теплопостачання розкрито проблеми тарифного регулювання у сфері комунальних послуг. Розставлено пріоритети тарифного регулювання сфери теплопостачання.

Ключові слова: тарифне регулювання, комунальні послуги, теплопостачання, природні монополії, суспільні блага.

Постановка проблеми. Суспільні блага населенню та юридичним особам переважно надаються за рахунок бюджетних коштів, менше – за раху-

нок комунальних платежів. Ідея запровадження останніх криється в можливості використовувати ринковий механізм ціноутворення.